

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky v **1. rade J. B., rod. G., V.**, právne zastúpená Mgr. A. M., advokátom, D., navrhovateľky v **2. rade PhMr. N. K., rod. Š., K.**, navrhovateľa v **3. rade Ing. J. Š., S.**, obaja právne zastúpení JUDr. M. B., advokátkou, V., proti odporcovi **JUDr. A. F., správca konkurznej podstaty úpadcu M., štátny podnik v likvidácii, B.**, IČO: X. právne zastúpeného JUDr. J. B., advokátom, B. & P., s. r. o., **H. o vylúčenie veci z konkurznej podstaty**, na odvolanie navrhovateľov v 1., 2. a 3. rade proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 2. apríla 2008, č. k. 8Cbi 15/06-205, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 2. apríla 2008, č. k. 8Cbi 15/06-205 v napadnutej časti **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozhodnutím rozhodol tak, že konanie vo veci navrhovateľa v 1. rade v časti určenia spoluvlastníckeho práva navrhovateľky v 1. rade týkajúci sa nehnuteľností zapísaných na LV č. X., k. ú. Ž., ako pozemok parc. č. X., zastavaná plocha a nádvorie o výmere 1 156 m² a stavby súp. č. X., dom postavený na parc. č. X. a garáž bez súp. č. postavená na parc. č. X., zastavil. Konanie vo veci navrhovateľov v 2. a 3. rade v časti uloženia povinnosti Krajskému súde v Žiline, aby pokračoval na návrh úpadcovho odporcu v prerušenom konaní 8Co 513/04 a Okresnému súdu v Žiline v konaní 14C 790/93, zastavil. Súd ďalej žalobu navrhovateľov v 1., 2. a 3. rade v časti vylúčenia nehnuteľností zapísaných na LV č. X., k. ú. Ž., ako pozemok parc. č. X., zastavaná plocha a nádvorie o výmere 1 156 m² a stavby súp. č. X., dom postavený na parc. č. X. a garáž bez súp. č. postavená na parc. č. X., zo súpisu konkurznej podstaty úpadcu M., š. p. v konkurze, B., zamietol. Navrhovateľom v 1., 2. a 3. rade uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť

odporcovi trovy právneho zastúpenia vo výške 7 751,70 Sk. Súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že spoluvlastníkom nehnuteľností, ktoré sú predmetom vylúčenia z konkurznej podstaty, bola v 1/2 stará matka P. G.. Ďalším spoluvlastníkom bol J. G., otec navrhovateľky v 1. rade a V. Š., matka navrhovateľov v 2. a 3. rade, každý v 1/4. Navrhovatelia v 1., 2. a 3. rade sú zákonnými dedičmi reštitučného nároku po zomrelej P. G., ktorá prišla o dom zapísaný v pozemkovej knihe č. X. A kat. úz. Ž. v dôsledku rasovej perzekúcie počas tzv. Slovenského štátu. Podľa súdu bolo preukázané a je nesporné, že predmetné nehnuteľnosti im boli v dôsledku rasovej perzekúcie podľa výmeru Ž. Ú. v T. zo dňa 11. 04. 1942 č. X. a zo dňa 01. 06. 1942 č. X. vyvlastnené v prospech spoločnosti C. H., úč. Spol. v Ž. Podľa názoru súdu prvého stupňa sa výmer č. X. stal platný a vykonateľný, ktorý výmer nemusel byť doručený právnym predchodcom navrhovateľov, nakoľko neboli účastníkmi konania. Predmetný majetok bol už na základe skorších právnych predpisov (vyhláška č. 238/1941 Sb.) vo vlastníctve Slovenského štátu – v dočasnej správe Ústredného hospodárskeho úradu v Bratislave. Platnosť a vykonateľnosť tohto výmeru potvrdil i Ž. Ú. v T. výmerom zo dňa 01. 06. 1942 č. X.. Preto sa v čase rozhodovania o reštitučnom nároku nemohol Okresný súd v Žiline zaoberať otázkou platnosti alebo neplatnosti tohto výmeru, a tiež i z dôvodu, že ide o rozhodnutie, ktoré prislúcha správnomu orgánu. Podľa súdu prvého stupňa je taktiež nesporné, že predmetný majetok sa stal vlastníctvom štátu podľa ust. § 4 ods. 1 dekrétu č. 100/1945 Sb. a vyhláškou č. 946/1946 Sb. bol vložený do majetku S., S. F. Z., n. p. v P. a postupne bol prevedený až na úpadcu, ktorý je podľa výpisu z LV č. X. k. ú. Ž., ich vlastníkom. Súd prvého stupňa nesúhlasil s názorom navrhovateľov, že ich nárok vyplýva priamo z dekrétu prezidenta č. 5/1945 Sb. a dodal, že spôsob uplatnenia reštitučného nároku bolo možné len podľa reštitučného zákona č. 128/1946 Sb., ktorý sa vzťahoval aj na právnych predchodcov navrhovateľov. Právni predchodcovia navrhovateľov si uplatnili nárok návrhom aj žiadosťou a svoj nárok opierali o čl. IV ods. 2 zákona č. 79/1948 Sb., podľa ktorého zákona mohli žiadať a aj žiadali len o finančnú náhradu a nie o vrátenie nehnuteľnosti. O reštitučnom nároku bolo rozhodnuté uznesením Okresného súdu v Žiline zo dňa 30. 11. 1949 č. Nc VII. 123/48. Okresný súd ustálil, že právna predchodkyňa žiadateľov P. G., ako pôvodná vlastníčka nehnuteľností zapísaných vo vložke X. k. ú. Ž. stratila tieto nehnuteľnosti následkom neplatného majetkového zásahu z doby neslobody. V ostatnom nároku na vrátenie nehnuteľnosti do pôvodného vlastníckeho stavu okresný súd tomuto nevyhovel so zreteľom na ust. čl. IV ods. 1 a 2 zákona č. 79/1948 Sb. Toto rozhodnutie potvrdil aj Krajský súd v Žiline. S predmetným rozhodnutím sa stotožnil i súd prvého stupňa v tomto konaní, ktorý

zdôraznil, že navrhovatelia mohli požiadať len o určenie, že o nehnuteľnosti prišli neplatným majetko-právnym konaním alebo zásahom v dobe neslobody. Podľa čl. IV ods. 1 zákona č. 79/1948 Sb. o náhrade a jej výške sa malo rozhodnúť v konaní podľa predpisov o náhrade za znárodnený majetok, t. j. podľa ust. § 9 a nasl. zákona č. 100/1945 Sb. a o finančnej náhrade malo byť rozhodnuté v správnom konaní. Preto o žiadanej finančnej náhrade vo výške 1 720 000,-- Kčs súd nebol oprávnený rozhodovať, z ktorého dôvodu o nej ani nerozhodol. Podľa súdu pre posúdenie nároku navrhovateľov nie je rozhodujúce, či uznesenie Okresného súdu v Žiline č. Nc VII. 123/48 zo dňa 30. 11. 1948 a Krajského súdu v Žiline č. Nc VII. 123/48 zo dňa 18. 04. 1950 je právoplatné alebo nie, pretože rozhodujúcim je, že podľa vtedy platných zákonov (IV ods. 1 zák. č. 79/1948 Sb.) nemohol byť navrhovateľom priznaný nárok na vrátenie nehnuteľností, ale len finančná náhrada, ktorá mala byť riešená v správnom konaní. Pretože reštitučný nárok bolo potrebné riešiť podľa v tom čase platných predpisov, nie je možné ho posudzovať podľa úpravy zákona č. 87/1991 Zb., resp. inej dnes platnej právnej úpravy.

Súd prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia ďalej uviedol, že v tomto konaní súd nie je oprávnený posudzovať postup Okresného súdu v Žiline v konaní č. 14C 790/93 a Krajského súdu v Ž. č. k. 6 Co 56/2006. Podľa súdu je nesporné, že v čase vyhlásenia konkurzu na majetok dlžníka dňa 18. 03. 2005 boli predmetné nehnuteľnosti vo vlastníctve úpadcu. Odporca nemusí preukázať spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva, preto sa súd ani nezaoberal otázkou vydržania predmetných nehnuteľností odporcom. Súd konštatoval, že dôkazné bremeno je na navrhovateľoch, ktorí musia preukázať, že im svedčí právo vylučujúce zaradenie predmetných nehnuteľností do súpisu konkurznej podstaty. Základom pre toto právo je vlastnícke právo, vychádzajúce z hmotnoprávných predpisov. Otázka vlastníckeho práva bola riešená v konaní pred súdom prvého stupňa ako otázka predbežná a na základe jeho rozhodnutia nie je možné urobiť všeobecne záväzný záver o tom, kto je vlastníkom predmetných nehnuteľností. Navrhovatelia nepreukázali, že im patrí vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam. Súd preto žalobu navrhovateľov v časti vylúčenia v žalobnom návrhu špecifikovaných nehnuteľností, zamietol. V ostatných výrokoch súd prvého stupňa rozhodol o zastavení konania z dôvodu späťvzatia podľa ust. § 96 O. s. p. Výrok o trovách konania sa zakladá podľa ust. § 142 ods. 1 O. s. p. s prihliadnutím na úspech účastníkov v konaní.

Proti rozsudku v časti jeho výroku, ktorým bola žaloba zamietnutá, podali navrhovatelia v 1., 2. a 3. rade odvolanie a navrhli napadnuté rozhodnutie zmeniť, alternatívne zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Navrhovateľ v 1. rade k dôvodom odvolania uvádza, že doklady, ktoré boli podkladom pre zápis do pozemkovej knihy, nie sú obsahom súdneho spisu. Súd prvého stupňa nedostatočne zistil skutkový stav, či rozhodnutia o znárodnení skutočne zahŕňali aj konkrétne nehnuteľnosti, ktorých vyňatie z konkurznej podstaty navrhovatelia žiadajú. Na jednej strane tak súd skúmal v neprospech navrhovateľov všetky rozhodnutia o arizácii a vyhodnotil ich ako platné rozhodnutia, na druhej strane súd neskúmal právny titul vlastníctva odporcu, ktorý sa v súdnom spise, ale ani v pripojenom spise z katastra nehnuteľností, nenachádza. Konanie súdu v tomto konaní preto nesmerovalo k zmierneniu majetkových krívd, ale k ich prehĺbeniu. Súd podľa odvolateľa vo svojom rozhodnutí narušuje právnu istotu v správnosť rozhodnutia Okresného súdu v Žiline č. k. 14C 790/93 a súd prvého stupňa závery tohto rozhodnutia v napadnutom konaní nepriamo preskúmava. Odvolateľ poukázal na ust. § 156 ods. 4 O. s. p., podľa ktorého ustanovenia len čo súd vyhlási rozsudok, je ním viazaný. Táto skutočnosť by mala podľa odvolateľa platiť aj pre ostatné súdy, teda nie len pre súd, ktorý rozhodnutie vydal. Ak je zřejmé, že sa vedie na inom súde spor, v ktorom už bolo rozhodnuté proti úpadcovi, mal súd podľa odvolateľa tento majetok vylúčiť z konkurznej podstaty a prinútiť tak správcu konkurznej podstaty, aby nepokračoval v prerušenom konaní, aby nespeňažoval v konaní majetok, na ktorý si uplatnila právo iná osoba. Základným dôvodom, o ktorý navrhovatelia opierajú svoje právo, je neplatnosť úkonu z obdobia neslobody, o ktorej už rozhodol okresný aj krajský súd v roku 1949. Podľa odvolateľa, preto ak sa v rade právnych úkonov o prevode nehnuteľnosti nachádza jeden absolútne neplatný právny úkon (v tomto prípade arizácia), nemôže sa stať platným a konvalidovať za žiadnych okolností. Pokiaľ je tak právny úkon arizácie neplatný, potom vlastníkom v čase znárodnenia nebola firma H., ale pôvodní vlastníci, právní predchodcovia navrhovateľov. Zápis v pozemkovej knihe nie je pre určenie vlastníka rozhodujúci, ak navyše je nesporné, že vlastníkom, ktorý je v pozemkovej knihe zapísaný, nadobudol vlastníctvo na základe neplatného právneho úkonu.

Navrhovatelia v 2. a 3. rade v odvolaní uviedli, že nie je dôvod, aby súd prvého stupňa v tomto konaní skúmal právne tituly nadobudnutia, na základe ktorých boli urobené zápisy do pozemkovej knihy. V tejto súvislosti poukázali na ust. § 68 ZKV, ktoré ustanovenie rieši

zásadne vzťah medzi majetkom, ktorý podlieha konkurzu a majetkom, ktorý bol nadobudnutý podľa zákonov upravujúcich zmiernenie niektorých majetkových krívd. Citované zákonné ustanovenie určuje základnú zásadu, že pokiaľ má dôjsť k vydaniu veci podľa týchto zákonov, nemôže byť táto vec zahrnutá do konkurzného konania. Zdôraznili, že veci, ktoré majú byť vydané oprávneným osobám podľa tzv. reštitučných zákonov, možno zahrnúť do podstaty len vtedy, ak neboli uplatnené v zákonných lehotách, alebo ak síce uplatnené boli, ale boli zamietnuté. Nakoľko žalobný návrh žalobcov (navrhovateľov), vedený na Okresnom súde v Žiline pod sp. zn. 14C 790/93 nebol zamietnutý, podľa názoru odvolateľov nemôžu byť dotknuté nehnuteľnosti zahrnuté do konkurznej podstaty úpadcu M., národný podnik. Odvolatelia naďalej trvajú na tom, že nárok ich právnych predchodcov vyplýva priamo z Dekréту prezidenta republiky č. 5/1945 Sb. a názor súdu prvého stupňa ohľadom potreby aplikácie aj zákonov č. 128/1946 Sb. a zákona č. 79/1948 Sb., považujú za taký, ktorý názor je v rozpore so základnou zásadou teórie práva, pretože žiaden právny predpis nemôže platiť s účinnosťou do minulosti, ale iba do budúcnosti. Preto majú za to, že v zmysle predmetného dekrétu všetky právne úkony, ktoré sa uskutočnili v období neslobody po 29. 09. 1938, sú absolútne neplatné právne úkony, ktoré nie je možné žiadnym spôsobom v budúcnosti konvalidovať. Konštatovanie súdu prvého stupňa, že na základe vyhlásenia o neplatnosti majetkovo-právnych konaní z obdobia neslobody, právní predchodcovia navrhovateľov sa mohli dožadovať vyňatia predmetného majetku z národnej správy a okamžitého vrátenia, resp. domáhať sa finančnej náhrady, považujú odvolatelia za také konštatovanie, ktoré je v rozpore s vykonaným dokazovaním, ktoré dokazovanie prebehlo pred Okresným súdom v Žiline č. k. 14C 790/93, ako i pred súdom prvého stupňa. Odvolatelia uviedli, že vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam sa nadobudlo originálnym spôsobom priamo podľa § 1 ods. 1 Dekrétu prezidenta č. 5/1945 Sb. bez potreby osobitného rozhodnutia. Hlavným argumentom je skutočnosť, že vlastníctvo sa podľa § 1 ods. 1 nadobúda priamo dekrétom prezidenta, ak sa spôsob uplatnenia týchto nárokov neupraví osobitným dekrétom prezidenta. Takýto dekrét však už nebol vydaný. Pokiaľ bol následne vydaný zákon č. 128/1946 Sb. a zákon č. 79/1948 Sb., tieto právne predpisy nevydal prezident republiky, ale boli vydané dočasným národným zhromaždením Československej republiky a tieto predpisy upravujú iba spôsob neplatnosti majetkových prevodov, pokiaľ tieto majetkové prevody po 29. 09. 1938 boli urobené buď z podnetu pôvodného vlastníka alebo prevažne v jeho záujme. Podľa odvolateľov tieto zákony preto v danom prípade nemožno aplikovať. Odvolatelia poukázali aj na tú skutočnosť, že pokiaľ boli zapísané S. F. Z., n. p.

v P., na základe čd. 140/1947 ako vlastník dňa 31. 01. 1947 do pozemkovej knihy v prot. č. X., tak toto vlastníctvo nemožno považovať za vlastníctvo zapísané v súlade s intabulačným princípom, pretože následne bolo Okresným súdom v Žiline uznesením zo dňa 30. 11. 1949 č. k. Nc VII. 123/48-22 konštatované, že majetkový zásah, ktorý bol urobený do vlastníckeho práva neb. P. G., je neplatný. Odvolatelia ďalej zdôraznili, že im žiadnu primeranú náhradu žiaden správny orgán nepriznal, ako aj to, že neexistuje ani žiadne rozhodnutie vtedy zriadeného Fondu znárodneného hospodárstva o priznaní akejkoľvek finančnej náhrady.

Do pozornosti odvolacieho súdu dali odvolatelia aj tú skutočnosť, že na rozsudku Okresného súdu v Žiline č. k. 14C 790/93 nie je vyznačená právoplatnosť, avšak z jeho výroku je nepochybne zrejmé, že súd uznal nárok žalobcov určením vlastníckeho práva ich právnych predchodcov k sporným nehnuteľnostiam. Z dotknutého spisu je zrejmé, že rozsudok bol riadne doručovaný právnemu zástupcovi žalovaného, ktorý v zákonnej lehote nepodal voči nemu odvolanie. Odvolanie v danej veci bolo podané osobou, ktorá nebola účastníkom konania a navyše po uplynutí zákonom stanovenej lehoty na podanie opravného prostriedku, pričom za podané odvolanie nebol v tejto veci zaplatený ani súdny poplatok. Tento právny názor je podľa tvrdení žalobcov potvrdený aj úpravou predsedu Okresného súdu v Žiline na vyznačenie právoplatnosti na rozsudku Okresného súdu v Žiline č. k. 14C 790/93.

Pokiaľ ide o neúčast' navrhovateľky v 1. rade na pojednávaní, na ktorom bol rozsudok súdu prvého stupňa vyhlásený, hoci svoju neprítomnosť ospravedlnila dôvodom hodným osobitého zreteľa, majú odvolatelia za to, že týmto postupom súdu bola navrhovateľke v 1. rade odňatá možnosť konať pred súdom a došlo k porušeniu jej ústavného práva zúčastniť sa súdneho konania.

Odporca vo svojom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhovateľmi v 2. a 3. rade, navrhol napadnuté rozhodnutie potvrdiť z dôvodu jeho vecnej správnosti a priznať mu trovy odvolacieho konania v sume 74,61 Eur. Uviedol, že rozsudok Okresného súdu v Žiline zo dňa 21. 02. 2002 sp. zn. 14C 790/93 nie je právoplatný, a preto súd prvého stupňa ním nebol viazaný a bol oprávnený posudzovať otázku vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam ako otázku predbežnú. Súd prvého stupňa mal za to, že navrhovatelia neunesli dôkazné bremeno, t. j. nepreukázali, že im patrí vlastnícke právo k predmetným

nehnutelnostiam. Námietky odvolateľov ohľadne toho, že úpadca podal odvolanie oneskorene, resp. odvolanie bolo podané neoprávnenou osobou, a preto uvedený rozsudok nadobudol právoplatnosť, súd prvého stupňa nebol oprávnený posudzovať, tieto otázky procesného charakteru musia byť riešené v rámci odvolacieho konania na Krajskom súde v Žiline. Z uvedeného dôvodu nie je preto opodstatnená ani ďalšia námietka odvolateľov, podľa ktorej s poukazom na ust. § 68 ods. 1 ZKV predmetné nehnuteľnosti nemôžu byť zahrnuté do konkurznej podstaty úpadcu, pretože na Okresnom súde v Žiline pod sp. zn. 14C 790/93 vedený žalobný návrh týkajúci sa predmetných nehnuteľností, ktoré im majú byť vydané podľa tzv. reštitučných zákonov, nebol zamietnutý. V tomto smere odporca opätovne uviedol, že pokiaľ sa v konaní na Okresnom súde v Žiline pod sp. zn. 14C 790/93 právoplatne nerozhodne, tak tieto tvrdenia odvolateľov je potrebné považovať za nesprávne a mylné. Podľa odporcu súd prvého stupňa správne posúdil skutkový stav a dospel k správne mu záveru, že nárok navrhovateľov nevyplýva priamo z Dekrétu prezidenta republiky č. 5/1945 Sb. a na ich právnych predchodcov sa vzťahoval zákon č. 128/1946 Sb. a neskôr jeho novelizácia č. 79/1948 Sb., podľa ktorých zákonov mali nárok len na finančnú náhradu, o ktorú však nikdy nepožiadali príslušný orgán, Fond znárodneného hospodárstva. Aj podľa odporcu je pravdou, že už v tejto súvislosti nebol vydaný iný dekrét prezidenta, avšak z ust. § 17 zákona č. 128/1946 Sb. vyplýva, že tento zákon vykonáva ustanovenie § 1 dekrétu prezidenta republiky č. 5/1945 Sb. Nie je však pravdou tvrdenie odvolateľov, že zákon č. 128/1946 Sb. a zákon č. 79/1948 Sb. mali spätnú účinnosť. Nadobudli účinnosť dňom vyhlásenia. Za mylné a zavádzajúce tvrdenie odvolateľov považuje odporca aj tvrdenie, že finančná náhrada ich právnym predchodcom nebola nikdy vyplatená z dôvodu, že zákon č. 128/1946 Sb. a č. 79/1948 Sb. sa na nich nevzťahoval. Odporca zdôraznil, že právní predchodcovia navrhovateľov o finančnú náhradu nikdy nepožiadali príslušný orgán, a preto im nemohla byť finančná náhrada nikdy ani poskytnutá. Odporca ďalej dodal, že podľa jeho názoru vyvlastňovací výmer Ž. Ú. v T. z roku 1942 nemusel byť doručený právnym predchodcom navrhovateľov v zmysle vtedy platných predpisov, nakoľko neboli účastníkmi predmetného konania. Podľa odporcu navrhovateľom v 2. a 3. rade sa postupom súdu prvého stupňa neodňala možnosť konať pred súdom, a preto nie je opodstatnený dôvod na zrušenie rozhodnutia súdu prvého stupňa podľa ust. § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p. Podľa odporcu je účastník konania oprávnený podať odvolanie a namietať správnosť rozsudku a postupu súdu prvého stupňa len vo vzťahu k svojej osobe. Účastník konania nie je oprávnený namietať, že sa odňala možnosť konať pred súdom inému účastníkovi. V danom prípade malo dôjsť

k odňatiu možnosti konať pred súdom navrhovateľke v 1. rade tým, že bolo rozhodnutie súdu prvého stupňa vyhlásené bez jej prítomnosti, a to napriek ospravedlneniu dôvodmi hodných osobitého zreteľa, ktoré odňatie namietali navrhovatelia v 2. a 3. rade. Odporca ďalej uviedol, že vzhľadom na to, že navrhovatelia v konaní neuviedli žiadne konanie, v ktorom konaní by sa v tejto veci už právoplatne rozhodlo, alebo prv začalo konanie a odporca o takom konaní nemá vedomosť, ani tento dôvod na zrušenie rozhodnutia súdu prvého stupňa nie je daný.

Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal vec v napadnutom rozsahu podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 2 O. s. p. bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolania navrhovateľov v 1/ až 3/ rade sú dôvodné.

Predmetom odvolacieho konania je právo navrhovateľov v 1/ až 3/ rade na vylúčenie nehnuteľností zapísaných na LV č. X., k.ú. Ž., ako pozemok parc. č. X., zastavaná plocha a nádvorie o výmere 1 156 m² a stavby súp. č. X., dom postavený na parc. č. X. a garáž bez súp. č. postavená na parc. č. X., zo súpisu konkurznej podstaty úpadcu M., š. p. v konkurze, B.

Žaloba o vylúčenie veci z konkurznej podstaty je procesnou žalobou, ktorou sa tretia osoba, tzv. vylučovateľ domáha ochrany svojho práva, do ktorej sa konkurzom zasiahlo.

Osoba, ktorá sa domáha vylúčenia veci zo súpisu majetku konkurznej podstaty, musí preukázať nielen to, že vec nemala byť do súpisu zaradená, ale i to, že právo, ktoré vylučuje zaradenie veci do súpisu konkurznej podstaty, svedčí jej.

Pretože vylučovacia žaloba je svojou povahou žalobou procesnou a nie hmotnoprávnou, otázku práva založeného predpismi práva hmotného, ktoré je iba právnym dôvodom žaloby, súd skúma ako otázku prejudiciálnu.

Navrhovatelia 1/ až 3/ svoj nárok na vylúčenie uvedených nehnuteľností z konkurznej podstaty uplatnili na základe tvrdenia, že sú zákonnými dedičmi reštitučného nároku po zomrelej P. G., ktorá prišla o dom zapísaný v pozemkovej knihe č. X. A kat. úz. Ž. v dôsledku rasovej perzekúcie počas tzv. Slovenského štátu.

Súd prvého stupňa návrh navrhovateľov na vylúčenie veci z konkurznej podstaty zamietol z dôvodu, že navrhovatelia nepreukázali, že im patrí vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam, keď dospel k záveru, že navrhovatelia pri reštitučnom nároku mali postupovať spôsobom, ktorý im umožňoval zák. č. 128/1946 v znení zák. č. 79/1948 Sb., a keďže vrátenie nehnuteľností nebolo možné, mali nárok na vrátenie finančnej náhrady podľa čl. IV. Bod 2 zák. č. 79/1948 Sb. v spojitosti s § 9 dekrétu prezidenta republiky č. 100/1945 Sb. Pretože reštitučný nárok sa mal riešiť podľa predpisov platných v spornom období, nie je možné ho preto posudzovať podľa úpravy zák. č. 87/1991 Zb., resp. inej dnes platnej právnej úpravy.

Uvedený záver súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, pre ktorý dôvod je i rozhodnutie súdu prvého stupňa o návrhu navrhovateľov predčasné.

Z obsahu spisu sa zisťuje, že do pozemkovej knihy (č. I. 100 spisu) vo vložke č. X. kat. úz. Ž. bolo zapísané vlastnícke právo k spornej nehnuteľnosti v prospech firmy C. H. účastinná spoločnosť Ž. podľa vyvlastňovacieho výmeru Ž. Ú. v T. č. X. z 11. 04. 1942 a č. X. z 01. 06. 1942.

Z opisu výmeru Ž. Ú. v T. č. X. na č. I. 9 spisu vyplýva, že v prospech uvedenej firmy bola vyvlastnená nehnuteľnosť zapísaná v pozemkovnížnom protokole číslo X. kat. obce Ž. m. č. X. poschodový dom č. p. 900, patriaca podľa vyhlášky č. 238/1941 Sb. zák. S. štátu.

Právoplatnosť a vykonateľnosť výmeru potvrdil Ž. Ú. v T. pod č. X. z 01. 06. 1942 (č. I. 102 spisu).

Z pozemkovej knihy ďalej vyplýva, že podľa výmeru Povereníctva S.N.R. priemyslu a obchodu v Bratislave č. III-380/2-1946 zo dňa 28. januára 1946 a § 14 nar. č. 50/1945 Sb. bolo poznamenané uvalenie národnej správy na firmu H., úč. spol. v Ž..

Na základe vyhlášky ministra priemyslu č. 961/1947 Sb. a č. 70/1947 Sb. a dekrétu prezidenta republiky č. 100/1945 Sb. bolo vložené vlastnícke právo k nehnuteľnosti S. F. Z., národný podnik v P. a podľa vyhlásenia uvedeného národného podniku bolo v roku 1949 vlastnícke právo vložené L. a F. Z., národný podnik.

V zmysle vyhlášky min. zdravotníctva č. 79/1950 Ú.l. bolo do pozemkovej knihy následne vložené vlastnícke právo Československému štátu, - M., národný podnik.

Z rozhodnutia Okresného súdu v Žiline č. k. Nc.VII. 123/48-225 z 30. novembra 1949 (č. 1. 60 spisu) ďalej vyplýva, že tento vyhovel reštitučnej žiadosti J. G. a V. Š. a podľa čl. IV. zák. č. 79/1948 Sb. ustálil, že právny predchodca žiadateľov P. G., ako pôvodná vlastníčka nehnuteľností zapísaných vo vlož. č. X., kat. úz. Ž., stratila tieto nehnuteľnosti následkom neplatného zásahu z doby neslobody.

Na základe uvedených skutočností súd prvého stupňa správne uzavrel, že obnovenie pôvodného vlastníckeho práva k majetku nenastalo priamo zo zákona, ako to tvrdia navrhovatelia, ale predpokladá uplatnenie nárokov zo zákonom upravených neplatných majetkových prevodov, resp. prechodov, z ktorého dôvodu poukázal na dekrét prezidenta republiky č. 5/1945 Sb. a jeho vykonávací zák. č. 128/1946 Sb. v znení zák. č. 79/1948 Sb., upravujúci postup prinavrátania majetku odňatého neplatným zásahom z doby neslobody.

Následne dospel súd prvého stupňa k záveru, že predchodcovia navrhovateľov mohli postupovať iba spôsobom, ktorý im umožňovala uvedená právna úprava, mali nárok len na finančnú náhradu, a ich reštitučný nárok nie je možné preto posudzovať podľa zák. č. 97/1991 Zb., resp. inej dnes platnej právnej úpravy.

Súd prvého stupňa však opomenul skutočnosť, že reštitučnej žiadosti na vrátenie odňatého majetku súd nevyhovel s odkazom na čl. IV. ods. 1, 2 zák. č. 79/1948 Sb., pretože jeho navrátenie znemožňovali predpisy o znárodnení a žiadateľom nebola priznaná ani žiadna primeraná finančná náhrada.

Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom náleze I. ÚS 244/2011-50 vyslovil, že do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má základ v právnom poriadku S. republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že

k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený skutkový stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma.

Výklad relevantných právnych noriem nemôže byť taký formalistický, aby sa ním v konečnom dôsledku nielen zmaril účel požadovanej súdnej ochrany, ale aj zabránilo v prístupe k súdnej ochrane z dôvodov, ktoré nemožno v právnom štáte v žiadnom prípade pričítať účastníkovi konania, ktorý sa tejto ochrany domáha.

Podľa Ústavného súdu Slovenskej republiky účelom reštitučných zákonov je zmiernenie majetkových a iných krívd, ku ktorým došlo v rozhodujúcom období od 25. februára 1948 do 1. januára 1990, teda v pomerne dlhom období neslobody a perzekúcie, pričom v mnohých prípadoch k týmto majetkovým a iným krívdám dochádzalo na základe „právnych predpisov“, ktoré len ťažko možno podľa súčasných kritérií nazvať „právnymi“. Reštitučné zákony z obdobia po roku 1989 „otvorili“ pre oprávnené osoby priestor na to, aby sa domáhali inter alia navrátenia vlastníctva k hnutelným a nehnuteľným veciam. Podľa názoru ústavného súdu výklad a aplikácia práva – reštitučného zákona – musí v prvom rade napĺňať jeho účel, a preto je neprípustné, aby v otázke ustálenia oprávnenej osoby boli založené na bezprávi, spočívajúcom vo formalistickom akceptovaní deklaratorneho zápisu v pozemkovej nezodpovedajúceho skutočnému stavu vlastníctva majetku v čase jeho znárodnenia. Vzhľadom na účel reštitučného zákona ako špecifickej právnej úpravy sledujúcej nápravu krívd vzniknutých v totalitnom období, ktoré sú charakteristické porušovaním základných ľudských práv postihnutých osôb, nie je namieste, aby posudzovanie oprávnenej osoby v reštitúcii boli prísne formálne viazané na využitie či nevyužitie právnych foriem nápravy nesprávneho zápisu v pozemkovej knihe v rozhodnom období.

V predmetnej veci je nepochybné, že navrhovatelia boli na svojich majetkových právach v dobe neslobody postihnutí v rozpore so základnými ľudskými právami, a majetok im nemohol byť navrátený, aj po vyvlastnení bez náhrady, pre jeho znárodnenie. Vychádzajúc z uvedených skutočností, ako i judikovaného nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky, odvolací súd považuje výklad súdu prvého stupňa, že právní prechodcovia navrhovateľov pri uplatnení reštitučných nárokov mohli postupovať iba podľa právnych predpisov platných v spornom období, v zmysle ktorých mali uplatniť finančný nárok, pre ktorý dôvod nemožno

ich reštitučný nárok posudzovať podľa súčasnej právnej úpravy, nielen za formálny, ale najmä v rozpore s účelom reštitučných zákonov.

Z uvedených dôvodov rozhodnutie súdu prvého stupňa preto vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a z toho dôvodu i nedostatočne zisteného skutkového stavu, pre ktorý dôvod je záver súdu prvého stupňa o nedôvodnosti práva navrhovateľov predčasný.

V ostatnom sa odvolací súd so závermi súdu prvého stupňa stotožnil, v ktorom v podrobnostiach poukazuje na odôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktorý správne skonštatoval, že ak aj vec bola zaradená do súpisu konkurznej podstaty predčasne, je možné túto vylúčiť z konkurznej podstaty postupom podľa § 19 zák. č. 328/1991 Zb. na návrh oprávnenej osoby, z ktorého dôvodu súd prvého stupňa postupoval správne, keď ako prejudiciálnu otázku skúmal, či navrhovatelia sú oprávnenými osobami, ktoré zaradením veci do súpisu konkurznej podstaty boli dotknuté.

Keďže konanie vedené na Okresnom súde v Žiline pod sp. zn. 14C 790/93 nie je právoplatne skončené, nemohol súd prvého stupňa zo záverov tohto konania vychádzať.

Vzhľadom na uvedené skutkové a právne zistenia Najvyšší súd Slovenskej republiky preto napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave podľa § 221 ods. 1 písm. h/ a ods. 2 O. s. p. zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.

Podľa ust. § 226 O. s. p. pre Krajský súd v Bratislave, ktorému sa vec vracia na ďalšie konanie, je právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky záväzný.

Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 20. decembra 2011

JUDr. Beata Miničová, v. r.

predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana segečová